

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 8 kor. | Negyed évre — — 2 kor.
Fél évre — — 4 " | Egyes szám ára — — 16 fill.
Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Hogyan kell élnünk aratásig.

Igy tél utolján, tavasz kezdetén, még békeidőben is meglehetősen nehéz gondot szokott okozni ez a minden évben visszakertülő töpnyű kérdés: Hogy leszünk ki ujig?

Mennyivel aggodalomkeltőbb ez a felsőfajta most, mikor a megszokott, rendes szülyszezon állapoton felül még a háborus időskel mindenha együttjáró inséges napok réme is ijeszteget bennünket.

Pedig hát nem kell megijednünk. Ahogyan ki-teleltünk eddig — bátran kimondhatjuk — minden nagyobb nyomoruság nélkül: — azonképpen, merjük állítani, hogy Isten segítségével, ha nem is zsiros nagy jólétben, de éhség, koplalás nélkül kibírhadjuk aratásig, ha magunk is úgy akarjuk, ha mindenki akarja, ha minden itthonmaradt ember a nap minden óráján ehhez a szigorú parancshoz igazodik: Ezt az országot, ennek az országnak a népét sem időjárásnak, sem semmiféle ellenségnek kiéheztetnie nem szabad! Ebben az országban nem veszhet éhen senki. Ebben az országban meg kell, hogy legyen mindenkinek a maga mindennapi kenyere. Nem sok, csak éppen amennyi szükösen elég. Minden étkezéshez egy-egy karéjka.

Ahogyan hadbavonult véreinknek csak egy jelszavuk van: „Győznünk kell!” — és Hindenburg e minden idő legnagyobb hadvezére, bizvást állítja, hogy győzünk is, mert nekünk jobb az idegrendszerünk mint az ellenségeinké: ugyanugy az itthonmaradt dolgozó népnek pedig szintén arra legyen gondja, hogy a megélhetés tépelődéseitől

senki, se maga, se más, el ne veszítse a fejét. Mindenki akarjon élni s akarja, hogy a szomszédja is éljen. Tehát csak akarat kell. Nagyon erős akarat. Segítse mindenkinek egymást, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere. Hogyan kell ezt akarni?

Erre is Hindenburg vezér acélidegzetű nemzeteitől vehetünk példát.

A németek törvénnyel, hatósági és társadalmi intézkedésekkel rákényszerítik önmagukat a szigorú takarékosagra, beosztják a készleteket úgy, hogy akinek merőben üres is a kamarája, Németországban még az sem fog éhezni. Lesz mindenkinek kenyere. Bizony nem fehér, de lesz.

Bejárta a német sajtót mostanában egy csudálatos szép írásmű, mely valóságos himnusz, tizparancsolata és kiskatéja ennek a zordon, katonás kiáltásnak: Muszáj kenyérnek lenni!

Kivonatossan így szól emez írás:

Németország (mondhatjuk Magyarország is) egy egész ellenséges világgal áll szemben, amely meg akarja őt semmisíteni. Diadalmas dicső seregeinket nem tudja letéperni. Hát, mint egy ostromlott várat, ki akar bennünket éheztetni. Ez sem fog neki sikerülni.

Miért nem? Azért, mert elég kenyérmag van az országban, hogy aratásig kibírja a lakosság. Csak nem szabad prédálni, pazarolni.

Ne étessetek marháitokat a kenyérnek gyümölcsével.

Takarékoskodjatok a kenyérrel, hogy ellenségeink kaján reménye szégyenné váljon.

Legyetek tisztelettel a mindennapi kenyér iránt. Akkor mindig lesz belőle nektek, akár-meddig tart is a háboru. Erre neveljétek gyermekeiteket.

Ne vessetek meg egy darab kenyeret sem azért, mert már nem friss. Ne szeljétek egy karéjjal se többet a kenyérből, mint amennyit éppen enni akartok.

Gondoljatok mindig katonáinkra, akik sokszor az őrhelyen vagy a lövészárookban boldogok volnának, ha tarisznyájukban volna a ti elprédált kenyérdarabkátok.

Egyék mindenkinek hadikenyeret, éppen úgy táplál és éppen úgy jól lehet vele lakni, mint a másikkal.

A krumplit mindig hámozatlanul héjában főzzétek. Ezzel sokat spóroltok. Az előzőleg nyersen hámozott krumpliból sok ennyivaló rész elpocsékolódik.

Ne dobjátok szemétre az ételhulladékokat. Gyűjtsétek össze, jó lesz takarmánynak. Ha magatoknak nincs lábasjóságotok: adjátok a takarmányanyagot annak, akinek van.

Ezek a legprózaiabb dolgról, itt-ott szinte költői lendülettel megírt gyakorlati tanácsok kell, hogy Magyarország népeinek is minden rétegében elterjednek s e komoly nagy időben mindenkinek szinte vérebe oltódjanak.

Ezekhez az érbevérsni és minden iskolában megtanítani való szavakhoz, mi ami speciális viszonyainkhoz képest még a következő jóindulatu tanácsokat függesztjük:

Szoktassa mindenkinek magát és családját a kukoricaliszt használatához. Ebből is lehet izletes ételt főzni. Csak tudni kell a módját.

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Szonett.

Alvó kezem, mint egy halott pihen
A kékszegélyes, hófehér papíron.
Vajjon Maga most gondol rám — szivem,
Mig én e verset éji csöndben írom?

Az óra halkán ketyeg a falon,
S az Éj lelkekre csöndjét ráborítja;
Félig hervadt rózsa az asztalon
Bús emlékekkel szivem szomorítja.

Ó multbasíró, néma zokogások!
Ujra gyötörnek régi vágyódások,
S fészket a Bánat bus szivembe rakja,

Mig lelke csöndes, kékvizű taván
Az álmok ringó, könnyű csolnakán
Lebeg felém egy szent Asszony alakja...
Serestély Béla.

Kétségek között.

Írta: Kosztolánszky István.

Az ablakon beszűrődő alkonyat mind sötétebb és sötétebb selymet terített az asztalra, székekre, pamlagra, szekrényre egyaránt. Künn, a márciusi éjszakában, hóvihár járta eszevesztett táncát, hosszan és nagyokat sikoltván

az udvar felől, miközben arról se felejtkezett meg, hogy ajtót, ablakot erős próbára tgyen: kibírják-e sokáig?

— Sugár, illat, madárdal, hol, merre kés-tek? Mi történt veled langyos szellő, hogy enyhe lehelleted helyett a réműlet, a pusztulás fergetegét, viharját küldöd világgá, mely észbontó dolgokat beszél véres harcerekről, hegyóriások hóviharjairól, feldult, leégett falvokról, városokról? ... Mintha a természet is szentesíteni akarná a világháboru szörnyűségeit, hideg, fagy, hóvihár mindenütt. Óh, a háboru gondoskodik a maga tavaszáról, sugár-áról, illatáról, daláról: az égő falvak egetverő lángja, a löporfüst, az ágyuk, fegyverek, bombák bömbölése, ropogása, bűgása; a csatazaj; a sebesültek jajjai, haldoklók hör-gése s a riadók őrtítő, zürzavaros hangja. S a rózsa se hiányzik: uton, útfélen, erdőn, mezőn, réteken ezerrel virul most a piros rózsa: a kiomlott embervér... S ma se jött levél tőle! Egy kinszenvedéssel teljes éjszakával több... Óh, Sándor, te deli, bátor hősem, hol jársz te ilyenkor?... Gondolsz-e rám?... Élsz-e?...

S amint Ilonka bánatos, révedező tekintete az ablakra vetődött, úgy rémlett előtte, mintha az a két ablak valamely szörnynek fénytelen szeme lenne, mely mereven, parancsolólag

tekint szeméibe s mely tekintettel szemben teljesen tehetetlen. Megremegett és szemeit sóhajta hunyta le.

Igen, igen, az a két szem nem lázas agy réme; az a tekintet belevesődik agyába, velejébe, szívébe; az a tekintet int, parancsol. Az a tekintet egy soha nem látott szörny vérfagyasztó tekintete. Ime, megmozdult maga a szörny is, hozzálép s polypszerű karjával feléje nyul, megfogja kezét s viszi-viszi kietlen utakon, hegyszakadékokon, erdőn, mezőn, hófúvásokon keresztül. Egy szava sincsen, csak int, tekintsen körül! S ő néz és hallgatózik. Köröskörül sehol egy talpalatnyi hely, mely ne volna árkokká ásva, s óh borzasztó!... Az árkok tele emberhullákkal, véres ruhafoszlányokkal, törött fegyverekkel. Amott az erdőn tul egetverő lángokban ég egy falu. Emberek, férfiak, asszonyok, öregek, ifjak menekülnek; jajjaik, kétségbeesett kiáltásaik belevesznek a falunak irányított ágyuk bömbölésébe. Északon a hegyekről egy sereg ereszkedik alá völgyet érve, döbbenetes: előre!... és hurrá!... kiáltásokkal rohan a községet keletről veszélyeztető ellenségre.

— Vajjon köztük van-e ő is? ..

A szörny nem felel, csak viszi-viszi előre,

Használjunk hadisegély-postabélyeget!

Gazdasszonyaink tanulják el egymástól a készítés titkait.

Lélekbe írott törvény legyen, hogy gabonát a forgalomtól elvonni: hazaárulás!

Jó, ha egyes tehetősebb vagy előrelátóbb családok még kellő időben zsákszámra raktározta el lisztet éléskamráikban. Ámde akiknek ilyen lisztartalékjaik vannak, ne kövessék el azt a kapzsiságot, és lelkiismeretlenséget, hogy bár odahaza van elegendő lisztkészletük, mégis a boltokban vásárolnak.

Ezzel, hogy nem az otthon való lisztet használják, csökkentik a forgalomban lévő mennyiséget s valósággal kiveszik a szegényebb nép szájából a kenyeret, akik kizárólag csakis a boltokban való vásárlásra vannak utalva.

Ne csak az imádság tartson tehát fenn minket, hogy ad meg Uram a mindennapi kenyerünket, hanem erős akaratunk magunk is arra törekedjünk, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere.

Ilyenképpen minden tömegéhség nélkül megfogunk élni aratásig.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye gabonaszükségletének biztosítása.

Nagyfontosságú ügyeket tárgyalt a közig. bizottság a főispán elnöklete alatt f. hó 10-én tartott ülésében. A vármegye gabona- és liszt-szükségletének mikénti fedezésére nézve tette meg Csulay Lajos h. alispán jelentését, amelyet a bizottság egyhangulag tudomásul vett. Jelentésében előterjesztette, hogy a kormány a törvényhatóságoknak köteletségévé tette, hogy a saját hatáskörükben a rendelkezésre álló eszközök igénybevételével biztosítsák a közönség élelmi szükségletét az idej aratásig. Bejelentette, hogy február hó utolsó napjaiban a földmivelésügyi miniszter a vármegye közönségének a szomszéd vármegye egyik járásában nagyobb mennyiségű buza- és árpa-készletet bocsájtott rendelkezésre. Miután azonban a vármegye ezen nagy készlet átvételéhez szükséges tőkével nem rendelkezett, a gabona átvételét, feldolgozását egy cégre, az Erdélyi Egyesült Kereskedelmi Rt.-ra bízta, aki az átvételt eszközli és a közönség kezei-

hez juttatja a hatóságilag megállapított áron. Ezen mennyiséggel a közönség lisztigénye 5—6 hétre biztosítva van. A többi szükségelt búzaliszt olyképen biztosítható, hogy a közönség fejenként és havonként 10 kiló lisztmennyiséget a saját szükségletének fedezésére hatósági utalványra kapjon. A vármegye összes szükséglete 390 vaggont tesz ki, melyből Dévára 40, Szászvárosra 35, Hát-szegre 15 és Vajdahunyadra 20 vagon esik s ezzel a szükséglet augusztus hó 1-ig teljes kielégítést nyer. Az így biztosított gabonamennyiséget a Miniszterium kilátásba is helyezte. A gabona átvételére és feldolgozására versenytárgyalás fog kiírni s ennek eredményéhez mérten kiadatni. Már eddig is több malom tett ajánlatot a gabona átvételére és feldolgozására ama kötelezettséggel, hogy a feldolgozott lisztet hatósági áron fogja a közönség kezeihez juttatni. Ezzel a gabonaművekből készült liszt-szükséglet biztosítva lett.

Azonban a vármegye fogyasztásának 70 százaléka a tengeriből készült liszt fogyasztóra esik. Ezek igényeinek kielégítése végett a szükséges mennyiséget hatóságilag megállapított árban sikerült is biztosítani mellett lekötni. Itt is azonban legfontosabb teendő volt a szükséges pénzforrás előteremtése, mert a szállított tengerit átvételkor, egy összegben kell kifizetni. Versenytárgyalás útján a Kohn Jónás és Fiai cég, Marosillyei Kerületi Takarékpénztár és a Vajdahunyadi Agrikola r.-t. alkalmi egyesülettel alakulva bizattak meg elfogadható és előnyös ajánlat mellett a lekött tengeri-mennyiség átvételére, kezelésére, feldolgozására és a közönséghez való juttatására.

Ezzel tehát a vármegye közönségének teljes liszt- és tengeri-szükséglete az új termésig biztosítva van. Az elismerés és köszönet nem kis utánjárást és hozzáértést igénylő eredményes munkálkodásért vármegyénk kormánybiztosát és Csulay Lajos h. alispánt illeti meg, akik a nagy feladathoz méltó ügybuzgalommal a fáradságot nem kimélve, oldották meg ezt a fontos kérdést.

Tudomásul vette továbbá a bizottság azt, hogy a vármegyei dijnokok havi drágasági segélyben részesülnek és hogy a vármegye

közegészségügyi és közgazdasági állapota kielégítő.

A többi szakfőnök jelentése a rendes keretben mozgott; a tisztí főorvos jelentése alapján, mint örvendetes tényt kiemeljük, hogy kolera és kiütéses tifusz a vármegye területén nincs.

Végül Szilassy István gazdasági felügyelő jelentette, hogy az őszi vetések nagyon jól teleltek, s a vetőmag kiosztása is már megkezdődött. Kiosztásra rendelkezésre áll: 25 vagon buza, 25 vagon burgonya, 10 vagon zab és 8 vagon árpa, amely mennyiség a szükségletet teljesen fedezi. Ezzel az ülés véget ért.

A háboru krónikája.

A miniszterelnökség sajtóosztályának a „Szászváros és Vidéke“ részére küldött eredeti táviratai.

Budapest, márc. 17. Hivatalos. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában tegnap is visszautasítottunk elszigetelt ellenséges támadásokat. A kárpáti arcvonalon nem történt lényeges esemény. Wyszków tájékán ellenséges osztagok az éjszaka folyamán ismételt előretörésekkel megkísérelték, hogy a csapatunk által elfoglalt állásokat visszafoglalják. Ezek a támadások mindenütt megghiusultak. A Dnyesztertől délre helyenként harcolnak, a helyzet nem változott. Csernowitztól keletre ellenséges gyalogságnak előretörése a Pruth déli partjára tüzelésünkben csakhamar megtört. Höfer, altábornagy.

Berlin, márc. 17. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszíntérről jelenti: Arrastól északnyugatra, a Loretto magaslat déli lejtőjén kiszögellő hegycsúcstól a harc a mi javunkra dönt el. A Champagneban Perthestől nyugatra és Le Mesniltől északra a franciák a nap folyamán többször sikertelenül támadtak. Este Le Mesniltől északra nagyobb erővel újabb támadást kezdtek. A harc még folyik. Az Argonnokban a harc még nem ért véget. Az Argonnoktól keletre a Vauquoistól északnyugatra eső lejtőről a franciákat, akik ott átmenetileg befészkeltek magukat, visszavetették. A Bois de Prétreben, Pont a Mousson-tól északnyugatra a franciák két támadása megghiusult. A Vogézekben csak tűzérési harcok folytak. Keleti hadszíntér: Az oroszoknak Taurogenre és Laugszargenre irányuló gyöngye előretöréseit visszavertük. Visszavertük a Szkwa és az Orzyc között az oroszoknak áttörési kísérleteit is. A Visztulától délre nincs változás.

Budapest, márc. 18. Hivatalos. A Kárpátokban Laborcrévtől nyugatra fekvő magaslatokon erősebb ellenséges erők támadását véres harc után az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük, e közben több ellenséges századot megsemmisítettünk. Épügy megghiusultak az oroszok ismételt kísérletei délkeleti Galiciában, hogy tulnyomó erők meglepetésszerű előre nyomulásával állásainknak egyes támaszpontjait elfoglalják. Miközben visszautasítottuk ezeket a támadásokat, amelyek mindenütt egész közel omlottak össze csapatunk tüzeiben, 280 embert foglyul ejtettünk. Az arcvonal többi részén jelentősebb esemény nem történt. Höfer, altábornagy.

Berlin, márc. 18. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszíntérről jelenti: Franciáknak Loretto magaslat déli lejtőjén levő hadállásunk ellen intézett előretörését visszavertük. Champagneban a franciáknak Le-Mesniltől északra az ellenünk intézett részleges támadásait ellentámadásokkal megállítottuk. Franciáknak egy tegnap este újra ott megismételt támadását az ellenség súlyos veszteségei mel-

a küzdelem közelébe, hogy jobban lásson.

Az ellenség alig van száz lépésnyire. Az északról jöttek serege ekkor borzalmas tüzet bocsátván az ellenfelére, rohan, rohan, hogy reng alatta a föld, riadóujktól remeg a levegő, most, most összecsapnak: ember ember ellen. Hull az ember, mint a záporosó. Ezerek és ezerek kiáltásai töltik be a levegőt. Ah, az ellenség nem bírja tovább, eszeveszett futásban keres menedéket... S mennek tovább. Csöndes, elhagyott csataterek, tele a háboru ezerféle szeméjtével. A szemét közt halottak vannak, innen-onnan fájdalmas nyöszörgés hallatszik. Egészségügyi katonák jönnek-mennek. Itt-ott lehajolnak, egyszerre többben összefutnak:

— Egy sebesült!... még él... Gyorsan a kötőzöhelyre!

Tovább, tovább!... Virrad. A nap kinosan bontakozik ki a hatalmas felhők erős karjai közül. Az út meredek és sziklás, a tetőn erdőborította. Most fenn vannak. Néma, csendes minden, csak a távolból hallatszik egy-egy dörej, jelezvén, hogy az éjszakai küzdelem még egyre tart. Most egy mély szakadékhöz érnek, lenézni is félelmes. Aki ebbe beleesik, annak már nem fáj semmi...

De ni-ni!... Ott lent, jobbról, egy bokor tövében valami mozog, holla!... mintha segélyért kiáltana. Igen, igen, az egy katona.

Beleesett a szakadékba, a bokorban esés közben fennakadt s most várja a biztos halált. Ni, most hátára fordul. Ilonka nézi, nézi, lehajol, hogy jobban lásson.

— Istenem, Atyám!... ez ő!... Sándor!... Sándor!... Egyetlen mindenem!... Ne félj, bizzál bennem, én megmentelek. Csak tartsd magad erősen, hogy le ne bukjal. Megyek segítségért. Várj és bizzál!...

... Sápattan, kinosan vergődött a pamlagon. Egész teste egy verejték. A tomboló vihar valahol a közelben egy ablakot csapott a falhoz, melynek meglehetősen csörömpölő hangjára riadtan ébredt öntudatra.

Ebben a pillanatban lépett szobájába édes anyja:

— De miért nem csavarod fel a villanyt, Ilonka? — kérdé. — Gyorsan, gyorsan: örömhír Sándortól. Itt a tábori levelező-lapja, olvasd.

Felugorni, a villanyt felcsavarni, pillanat műve volt. A lapot anyjától elvéve, a következőket olvasá:

„Egyetlenem!... A te neveddel ajkimon vettem részt egy nagyobb tüközetben. Hála Istennek semmi bajom! Mindennapi imád megvéd engem minden bajtól. Ma tüzték mellemre a vitézségi érmet. Addig ne irj, míg újabb levelet nem irok, mert tovább megyek. Szeress és imádkozz érettem. Örökké a tiéd! Sándor.“

lett visszavertük. Az Argonnokban a harcok tegnap ellanyhultak. Francia pilóták Schlettstadt elzászi nyílt városra bombákat dobtak, amelyek közül csak egy ért el eredményt, amely a tanítónőképző-intézetbe csapott be. 2 gyermeket megölt és 10 súlyosan megsebesített. Feleletül erre ma éjjel Calais várára súlyos kaliberű bombákat dobtunk. Keleti hadszíntér: Az oroszok Pissek és Arziye közti, valamint Prasznisztól északkeletre levő hadállásunk elleni támadásait tegnap is eredménytelenül folytatták. Szkwatól nyugatra 900 és Szkwatól keletre 1000 oroszot ejtettünk foglyul és 4 géppuskát zsákmányoltunk. Olcsó sikerre tettek szert az orosz népfelkelő hordák, amelyek Meinel irányában, kelet-poroszország legészakibb csücskébe törtek be. Fosztogattak és falvakat és birtokokat felgyújtottak. Az általunk elfoglalt orosz terület városaira büntetésül nagy kárpótlási összegek fizetését róttuk ki. Minden faluért, vagy birtokért, amelyet ezen hordák német területen elhamvasztottak, három falut vagy birtokot fogunk átadni az általunk megszállott orosz területen lángok martalékául. Memelben okozott minden kárra Suwalki és mi kezünkben levő más kormányzósági székhelyek az orosz kormányzósági épületeinek porrá égetésével fogunk felelni.

Legujabb táviratok.

Budapest, márc. 19. Hivatalos. A Kárpátokban Lupkow és Smolnik területén élénk ágyu harc folyt, az oroszoknak Baligrodától délnyugatra fekvő magaslatokon megindított éjjeli támadását rövid tüzerharc után visszavertük. Délelőtt nagyobb ellenséges erők megtámadták állásainkat az Uzsoki szorosától északra. Ezeket a támadásokat, úgy mint 14-ikén, tegnap is az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Délkelet-galiciai csatavonalon délelőtt elkeseredetten harcoltak, az ellenségnek ezuttal állásaink közepe és balszárnya ellen indított számos támadása derék csapataink szilárd és álhathatos magatartásán mindenütt megtört, az ellenség igen súlyos veszteségeket szenvedett, a támadás színelvét elborítják a halottak. Az ellenségnek 5 tisztjét és 500 főnyi legénységet lefegyvereztük és elfogtunk. Nyugat-galiciai és lengyelországi arcvonalon nincs változás. Höfer, altábornagy.

Konstantinápoly, márc. 19. Milly ügynökség jelenti: Azt a két angol páncélos cirkált, amelyek már előbb megsérültek, a török útegek tüze ma éjjel elsüllyesztette, egyik az Irresistibbe tipushoz tartozott, másiknak neve Afrika.

NAPI HIREK.

— **Kitüntetés.** A német császár Őfelsége követségének Kövess Árminnak, a 12. hadtestparancsnokának, friedburgi Döbler Szilárdnak a 16. t. dandár és Goldbach Antalnak a 32. gy. dandár parancsnokának a vaskereszt 2. osztályát adományozta.

— **Adakozzunk a „Vörös-Kereszt” egyület részére.**

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter Benkő András kir. tanfelügyelőt Brádról Dévára áthelyezte és a Hunyadvármegyei tankerület vezetésével megbízta.

— **Március 15.** A helybeli ref. Kún-kollegium ez évben is egy szép hazafias ünnepély keretében ünnepelte meg március 15-ikét. Az ünnepély a collegiumi új épület dísztermében folyt le, szép számú közönség jelenlétében. A műsor első száma a XC. zsoltár

elénekelése volt. Ezt követte Székely János collegiumi vallás-tanár magas szárnyalású imája, mely után az ifjúsági énekkar a Hymnuszt énekelte el. Ezután Wolf Árpád VII. o. t. Petőfi nemzeti-dalát szavalta el nagy hatással, mely után az ifj. énekkar a nemzeti-dalt énekelte el. Rövid szünet után dr. Kristóf György collegiumi tanár mondott szép alkalmi beszédet, amelyet a jelenlevő közönség tapsal honorált. Az ifjúsági zenekar nagy precizitással játszta el a Rákóczi-indulót és több kuruc dalt. Úgyesen szavaltak Góczy Albert VIII. és Lengyel Tibor VII. o. tanulók. Végezetül az ifj. énekkar a Szózatot énekelte, mely után a közönség lelkes hangulatban oszlott szét.

— **Hősi halál.** Miticzky Dániel okl. bányamérnök, a gyalári kir. vasgyár segédmérnöke, tart. gyal. tiszthelyettes, a I. oszt. vitézségi érem tulajdonosa, a Luh község melletti magaslati bevétele alkalmával f. évi február hó 12-én hősi halált halt.

— **Kinevezések.** A király Saxun János dévai törvényszéki jegyzőt a verebélyi kir. járásbírószághoz albiróvá kinevezte. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Schmidt Tibort magyar nemzeti muzeumi szakgyakornokot, Schmidt Ede kir. telekkönyvvezető fiát, a Kún-kollegium volt növendékét, az intézethez segéd-őrré nevezte ki.

— **A posta szavatossága.** A kereskedelmi miniszter a háboru elején, 1914. aug. 7-én rendeletet bocsátott ki, melyben kimondotta, hogy a postaigazgatás a károkért nem szavatol és minden küldemény továbbítása a feladó veszélyére történik. Most a miniszter egy újabb rendeletet adott ki, melyben a régít odamódosítja, hogy a posta a szavatosságot csak azokért a károkért nem viseli, melyek a háboru állapotból kifolyólag keletkeztek. Az új rendelet tehát javulást jelent az eddigi helyzettel szemben. A kereskedelmi miniszter szóban forgó 7251/1915. számú rendeletének szövege a következő: A postai küldeményekért való szavatolásról 1914. augusztus 7-én 875/B. szám alatt kiadott megszorító rendelet odamódosítatik, hogy a m. kir. posta a háboru tartalma alatt nem szavatol azokért a károkért, amelyek a háboru eseményekből s ezekkel kapcsolatos veszélyekből származik, vagy a háboru állapotból folyólag a postai szolgálat rendes menetének megakadályozása vagy megzavarása folytán keletkezhetnek. Azt, hogy a szavatolást kizáró ilyen ok fenforog, a posta igazgatása gondos vizsgálat alapján állapítja meg s per esetére az ellenkezőnek bizonyítása azt terheli, aki igénnyel lép fel. Ez a rendelet a Bosznia-Hercegovinával, Ausztriával és egyéb külfölddel való forgalomban is érvényes.

— **A lisztkeverés életbeléptetése.** Az 50%-os kukoricaliszt-keverési rendeletet, melyet időközben felfüggesztettek, a kormány március 15-én ismét életbelépteti.

Gravenhorst Gyula szíjgyártó-mester Szászváros, Hegy-utca 5. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát lószerszámok, testövek, bocskorszijak és nadrágszijakban, nyergek és mindennemű lovaglási szerszámokban. Ezenkívül minden e szakmába vágó cikkek a lehető leg-

111 :: olcsóbb árakban kaphatók :: 4—
Rendelések és javítások lelkiismeretesen, gyorsan, kifogástalan kivitelben és olcsó árban teljesíttetnek.

— **Összeégett gyermek.** Kudzsiron f. hó 6-án Czuczka N.-né délelőtt hazulról elmenvén, két gyermekét, egy 4 és 2 évest, a szobába zárta. A 4 éves fiu vagy a tüzzel játszott, vagy pedig a kályhából kipattanó szikrától ruhája tüzet fogott, s amidőn az anyja haza ment, a földön elterülve félig eszméletlen állapotban találta. A meleg gyapju ruhától a melle és háta annyira összeégett, hogy megmenteni a leggondosabb orvosi ápolás mellett se lehetett. Másnap reggelre meghalt. Megváltás volt reá nézve, hogy iszonyu kínjaitól megszabadult.

— **Hadi emlékérmek.** Ő felsége a király által az Augusztá-alapnak adományozott s a kraszniki diadalmas csatában az oroszoktól elvett ágyuk anyagának felhasználásával a zolyombrezozi vasművek s a körmöci pénzverő hadi emlékérmeket készített. Az érmek bronzból 5 és 10 koronáért, vasból 1, illetőleg nagyobb alakban 2 koronáért már a jövő hét folyamán forgalomba jönnek. A tiszta jövedelem a hős katonák családjainak segélyezésére szolgál.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban a dr. Wendel Ervin orvos eltávozása alkalmából rögtönzött bucsustról szóló referándumból az ott megjelentek névsorából dr. Dobó Romulusz és dr. Antal Jenő orvosok neve tévedésből kimaradt, amit most helyreigazítunk.

— **Használt bélyegek jótékony célra.** A fegyveres haderőnkhez tartozott katonatisztek, valamint a háboruban elesett tartalékos tisztek után maradt özvegyek és leányárvák gondozására felépítendő „Erzsébet-Otthon“-t létesítő egyesületünk azzal a bizalmas kéréssel fordul a hadi jóléti intézmények iránt kifogyhatatlan bőkezűségű nagyközönséghez, hogy gyűjtsék össze a birtokukba kerülő már elhasznált s felülbélyezett, nekik értéktelen magyar hadi postabélyegeket s küldjék azokat a következő cím alá: A Budapest-budafoki Erzsébet-Otthon Egyesület irodájának, Budapest, I. Budafoki ut 41-a. Ha az így címzett borítékok alsó részének baloldalára ezt a záradékot írják rá: „Az Erzsébet-Otthon ügyében bélyegmentes,“ akkor a küldeményre nem kell postabélyeget alkalmazniok. Csak arra kell ügyelniök, hogy a hadi bélyegeket teljesen épen vágják ki a borítékokból. Az így hozzánk juttatott bélyegekké ki-ki egy-egy téglával járulhat a napjainkban annyira halaszthatatlan Erzsébet-Otthon felépítéséhez. Egyben bizalommal ajánljuk mindenki figyelmébe az ugyanazon fontos célt szolgáló egyesületi sorsjegy akciónkat is, mely a katonai és polgári kormányhatóságok legéberebb ellenőrzése alatt áll és szokatlan nagy nyeresémenyesélyeivel páratlan a maga nemében. A nyereségek összértéke 80,000 korona a főnyereség 14 kiló finom arany, a második 85 kiló finom ezüstöntvény stb. Egy sorsjegy ára 1 korona. A húzás visszavonhatatlanul f. évi június hó 5-én lesz. Budapest, 1915. március 1-én, hadusfalvi Ludmann Gyula és vértesi Weisz Ernő ny. cs. és kir. altábornagyok, az egyesület elnökei.

— **Március 15-ike Déván.** Dévai tudósítónk írja: A szabadság szent ünnepét ez évben is a szokásos hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg Déva város közönsége. A középületeken és magánlakásokon csaknem kivétel nélkül ott lengett a háromszínű lobogó. Délelőtt az állami főreáliskola, délután a tanítóképezde és leányiskola rendezett ünnepélyt, este pedig a Városi Színház termében volt tartalmas műsoros-hangverseny, amelynek kiemelkedő pontjaként felemlítjük dr. Ravasz László kolozsvári egyetemi igazgató nagyhatású hazafias beszédét és Manheim Ilona urleány művészi hegedű számait. A hangverseny 796 K tiszta jövedelmét a dévai katonai kórház javára fordították.

— **Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likórt, csokoládét, caces-t.** — Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtápparancsnoksághoz juttatja a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala Budapest, IV., Váci-utca 38.

— **Behívják a szabadságot katonákat.** Mindazok a legénységi állományba tartozó honvédek és népfelkelők, akik a mozgósítás elrendelése óta felülvizsgálaton voltak és a felülvizsgálat nyomán szabadságra mentek, a honvédelmi miniszter rendelete alapján, ápr. 1-én tényleges szolgálatra tartoznak bevonulni.

— **Levél- és pénzküldés, táviratozás a hadifoglyoknak.** Wien-ben (Graben, 17. sz. alatt) van a Vörös Kereszt Egyesület központi hadifogoly-irodája, amely a levelezést és pénzküldeményt továbbítja a hadifoglyoknak. A Szerbiába menő pénzeket egyesítve Szófiába küldik egy ottani bankhoz, amely aztán továbbítja Nisbe. Az Oroszországba irányított küldeményekhez még közvetítő sem kell. Egyesenesen Pétervárra címzik az utalványokat. Oda Románián keresztül jutnak el. Pétervárott épp úgy, mint más ellenséges helyen, a Bureau Centrale des renseignements des Prisonniers de Guerre a cím, ahová az utalványokat küldik. Átlag nyolc nap alatt érkezik el a küldemény rendeltetési helyére. A postautalvány szelvényén rajta kell lennie a címzettre vonatkozó adatoknak (rang, csapattest stb.) Az Oroszországgal, Szerbiával és Montenegróval való forgalomban a közönség az ott hadifogságban levő katonai személyeknek s az említett országokban levő hozzátartozóiknak magántáviratokat is küldhet. A táviratokat közérthető nyelven kell szerkeszteni. Rövidített címek és aláírások használata tilos. A közönség részéről külföldön hadifogságban levő katonáink címére feladott táviratok megírásánál ajánlatos a francia, vagy német nyelv használata és szükséges a cimben a „prisonnier guerre“ (hadifogoly) jelzés kitétele. E táviratok felvétele a feladók veszélyére történik s amennyiben azok céljukat el nem érik, a feladónak díjtérítésre nincs igénye. A táviratok a következő utirányokra terelendők és a következőképpen díjazandók: Oroszországba Románián át egy szó díja 33 fillér, Szerbiába Románián át egy szó díja 18 fillér, Montenegróba Románián és Szerbián át egy szó díja 22 fillér; mind a három viszonylatban táviratonként a legkisebb díj egy korona. Az utirány a táviraton feljegyzendő, de díjazás alá nem esik. E táviratokat a külföldre csak akkor továbbítják, ha azok ellen a budapesti távirat ellenőrző-bizottság kifogást nem emel.

Bugyul Sándor ünneplése.

A világháború eget rengető zajának közepette megható és lélekemelő csöndes, családi jellegű ünnepe volt Piskitelep közönségének, amennyiben f. évi március hó 15-én ünnepelték a községnek érdemekben gazdag vezető férfiát: Bugyul Sándor piskitelepi körjegyzőt 40 esztendőszolgálati jubileuma alkalmából.

A jubileumi ünnepély d. e. 11 órakor vette kezdetét a község háza nagytermében, mely ez alkalomból ünnepi díszben pompázott. Az ünnepélyt Székely Sándor tb. főszolgabíró, mint a betegsége miatt távollevő Boér Gábor járási főszolgabíró képviselője nyitotta meg

rövid beszéddel, melynek során az ünnepelel meghívására 4 tagból álló bizottságot jelölt ki, Fábián Gyula máv. osztálymérnök, Török István róm. kath. káplán, Esch Jakab szabómester és Elekes Kálmán gazdatiszt személyében.

Dörgő éljenzés fogadta a belépő jubilánst, aki könnyekig meghatva fogadta a szívből jövő, nagyszerű ünnepeleltest. Az ünnepély szónoka Juhász Izidor ev. ref. lelkész, egyházmegyei főjegyző volt, aki Piskitelep község és a képviselőtestület nevében lendületes, gyönyörű szép beszédben méltatta Bugyul Sándor körjegyző 40 esztendőszolgálatát, melynek érdemeiért a legmagasabb királyi elismerés 1914. évben az arany érdemkereszttel tüntette ki a jubilánst. Beszédének végeztével átnyújtotta az ünnepelelnek a község polgárságának ajándékát: egy remekmű szivarozott elefántcsont keretben és 1 ezüstkeretes szivar, cigaretta és pénztárca garnitúrát.

Ennek átadása után Sorbán István petrillai körjegyző a „Hunyadvármegyei Jegyző Egyesület“ nevében megleghangu beszédben köszöntötte fel a jubilánst, mint olyant, aki régóta példaképül áll már a vármegyei jegyzői kar előtt, akik ő benne mintáját látják a kötelességtudó, buzgó, példás tisztviselőnek, ki nem csupán első tisztviselője a községnek, de több annál; vezére, tanácsadója, igazi atyja a népnek.

A jubiláns szemeit könnyek lepték el a fölemelő, magasztos ünneplés hatása alatt, úgy hogy a meghatottságtól szólani nem tudott. Ezért nevében Drimba Sándor s. jegyző válaszolt a megható ünnepi szavakra s felolvasta Bugyul Sándor köszönő szavait, melyekben hálás meghatottsággal mond köszönetet az ünneplésért kifejezvéen azt, hogy őt 40 esztendőszolgálat, küzdelemteljes pályafutása idején mindenkor a nemes kötelességtudás vezérelte, mely idő alatt mindig hű volt a kormányhoz és atyai jóindulattal volt a vezetésére bízott községek népessége iránt.

Az ünnepelel főjegyző távollevő ismerőitől és tisztelőitől igen szok megleghangu távirati üdvözlést kapott, melyek közül kiemeljük a következőket: Hollaky Artur nyug. főispán, Hollaky Imre, Csulay Lajos h. alispán, Hoitsy Gedeon temesvári máv. üzletvezető, Boér Gábor járási főszolgabíró, Varjassy főjegyző, Retteggy főpénztárnok, Fekete Máté körjegyző, a „Hunyadvármegyei jegyző Egyesület“ elnöke, Váró Ferenc nagyenyedi nyug. tanár, Söpkéz Sándor orsz. képviselő, Dr. Meskó Aladár vármegyei tiszti főorvos, Bocz Soma takarékpénztári igazgató, Saitz Sándor máv. felügyelő, neje és leánya, ifj. Szántó Károly lapszerkesztő és még számos tisztelői.

Az ünnepélyen a vármegyei jegyzői karból személyesen jelen voltak: Sorbán István petrillai, Székely Ákos bábolnai, Kovátsik József bácsii, Balló Kálmán harói, Farkas Béla sztrigyszentgyörgyi, Martina Lajos alpestesi körjegyzők, Krausz Károly bácsii és Moys György alpestesi segédjegyzők, valamint Piskitelep és Dédács községek színe-java.

A gyönyörűen sikerült ünnepély Mohilla Antal vendéglőjében folytatódott, ahol kedélyes poharazás mellett ünnepeleltek tovább a késő délutáni órákig a jubiláló főjegyzőt.

Serestély Béla.

Hogyan kell a hadikenyeret sütni?

A gazdasszonyok legnagyobb gondja ma, hogy miképpen lehet a fele tengerilisztes sütőtől jó kenyeret sütni. Mert arra kell törekedni, hogy jó beosztással az új termésig jusson a liszt készlet, de azért a háziasszony dolga, hogy a hadikenyer is izletes legyen.

A kukoricaliszttel való sütést a magyar asszonyok nem szokták meg, s a házi bosszúságtól szabadulni akarnak, jó lesz, ha megtanulják a hadikenyer sütésmódját. Mert a kukorica- és buzaliszttel készült kenyér nagyon egészséges, jóízű és élvezetes kenyér akkor, ha jól eltudják készíteni.

Ennél a kenyérnél fontos az, hogy a tésztát nem szabad egészen megkelni hagyni és legfeljebb csak öt százalék burgonyát lehet keverni a liszt közé. Az ötven százalék kukorica és ötven százalék buzaliszttel készült kenyér egyébként így kell elkészíteni:

A kovázkészítéshez valamivel kevesebb élesztőt kell venni, mint a buza kenyérnél és ügyelni kell arra, hogy a víz se hideg, se meleg, se langyos, hanem hűvös legyen. Ha a kovász készen van, nem szabad engedni, hogy az tulkeljen; rendes kelés után kell megdagasztani és dagasztás után félóraig pihenjen a tészta. Ha a félóra elmúlt, ki kell szakajtani a tésztát, de — és ez a legfontosabb! — kiszakajtság után nem szabad azt teljesen megkelni hagyni, hanem félig megkelve kell elvinni a sütőedébe.

Ha így készítik el a háziasszonyok a tengeriliszttel kevert kenyeret, akkor nagyon izletes lesz az.

Egyébiránt nem fog ártani, ha a buza és árpaliszttel készült kenyér készitési módját is megtanulják a gazdasszonyok. Az árpekenyer nagyon jó, csak hogy az árának nagy hatóereje van és ha ebből a keverékből készült tésztát meleg helyen hagyják megkelni, akkor erjedni kezd és nem lesz izletes. Erre tehát ügyelni kell és vigyázni arra is, hogy a megdagasztott tészta a sütésig csak rövid ideig álljon.

Kiadó lakás. A Sörház-utcában, 11. sz. házban egy utcai (emeleten lévő) lakás, mely áll 5 szoba, konyha, belépő, éléskamra, padlás, pince, fűskamra és mosó-konyhaból, **április hó 1-től** bére kiadó. (Villanyvilágítás berendezéssel.) Értekezhetni **Schärer Dáviddal** Főtéren, a Szászvárosi Takarékpénztár házában. 115 1—3

FISCHER és Tszai
faiskolák és szőlőoltványtelepek
Tulajdonosok: ifj. AMBROSI M. és Fischer L. örökösei.
NAGYENYED

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cementgyár, Rugler és Társai
Brassóban. Itt helyben kapható **M. G. Zobel** cégnél.